

בס"ד. שיחת ליל ב' דחג הסוכות ה'תשמ"ט

— לאחרי תפלת ערבית —

בלתי מוגה

א. פותחין בברכה¹ — ברכת החג, ומכיון שענינו של חג הסוכות הו"ע השמחה, "זמן שמחתנו", ובזה גופא "שלש שמחות כתיב בחג" (כדאיתא בילקוט שמעוני²) — יש לפתוח בברכה של שמחה שלש פעמים: "גוט יום טוב, גוט יום טוב, גוט יום טוב".

ויה"ר שהשמחה ד"זמן שמחתנו" תומשך על כל השנה כולה — כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו³ שכל המועדים דחודש תשרי (מראש השנה עד שמחת תורה) הם מועדים כלליים על כל השנה כולה, היינו, שענינו של כל מועד נמשך על כל השנה כולה, ובנדו"ד, חג הסוכות "זמן שמחתנו", שממנו נמשכת השמחה על כל השנה כולה.

ויש להוסיף, שמצד המשכת השמחה על כל השנה כולה, מודגשת יותר מעלת הפתיחה בברכה של שמחה שלש פעמים — שהרי "בתלת זימני הוי חזקה"⁴, שעי"ז ניתוסף גם בהמשכת השמחה על כל השנה כולה באופן של חזקה.

ב. לאחרי הפתיחה בברכה, יש להתחיל בענינו של היום — הן בנוגע לכללות הענין דשמחת בית השואבה, והן בנוגע לשמחת בית השואבה דיום שני דסוכות.

ובהקדמה — שבנוגע לענינים המשותפים שבכל שנה, דובר כבר בארוכה בשנים שלפנ"ז, ואין צורך לחזור עוה"פ על הדברים, כי אם, להתעכב על דבר חדש — החידוש המיוחד בשנה זו.

[ומה גם שהדיבור בענין חדש מעורר ומגביר את התעניינות השומעים, שחפצים לדעת מהו הדבר החדש שידובר בשנה זו],

והנה, בנוגע לחידוש דשנה זו — ישנו חידוש שנמשך עוד משנה שעברה⁵, שנת הקהל, ושנת תְּשֻׁמַח וְתִשְׁמַח, אשר עם היותו קודם בזמן (כיון שהי' כבר בשנה שעברה), הרי, לאידך גיסא, אין זה דבר חדש ממש שנתחדש בשנה זו; ולכן, מצד החביבות המיוחדת שבדבר חדש, יש להקדים⁶ את הדבר שנתחדש בשנה זו ממש — שנת העיבור, "שנה תמימה"⁷.

(1) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 641 בהערה.
 (2) אמור רמז תרנד (בתחלתו).
 (3) סה"מ תש"ב ע' 49.
 (4) ב"מ קו, רע"ב. וש"נ.
 (5) כמדובר לעיל (שיחת ש"פ האזינו ס"ח)
 (6) כפ"י שמציינו בכמה הלכות שיש קדימה לדבר חדש.
 (7) בהר כה, ל. ערכין לא, א — במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"ב ה"ה.

[ולהעיר, שאע"פ שחודש העיבור הוא באמצע השנה, חודש אדר, מ"מ נקראת השנה כולה, גם התחלת השנה, "שנת העיבור". ויתירה מזה: אפילו בזמן שהיו מקדשים ע"פ הראי"ם,⁸ שאז הי' יכול להיות שינוי מהתחלת השנה לאמצעה — הרי, בדרך כלל הי' הדבר קבוע מהתחלת השנה, ע"פ החשבון כו].

וחידוש זה — שנת העיבור, שנה תמימה — צ"ל קשור לא רק עם כללות הענין דשמחת בית השואבה שבכל שבעת ימי הסוכות, אלא גם עם ענינו הפרטי של כל יום ויום, שהרי, נוסף לכך ששבעת ימי הסוכות הם ענין והמשך אחד, ישנו גם ענין מיוחד לכל יום בפ"ע, כמודגש גם בכך ש"חלוקין בקרבנותיהם"⁹, כדלקמן.

ג. א' הענינים העיקריים בחג הסוכות הו"ע האושפיזין, אשר גם בזה יש ענין כללי השייך לכל שבעת ימי הסוכות, וענין פרטי השייך לכל יום בפ"ע: בכל שבעת ימי הסוכות באים כל שבעת האושפיזין — הן האושפיזין שבזהרה¹⁰: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד [ולהעיר, שבמק"א נזכר גם שלמה¹¹, ושייך במיוחד ליום שני דסוכות שבו מפטירין "ויקהלו אל המלך שלמה גו"¹²], והן האושפיזין החסידיים¹³: הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש ואדמו"ר מהורש"ב.

אבל, בכל יום ויום ישנו האושפיזא העיקרי דיום זה, שבא בראש, ולאחריו באים כל שאר האושפיזין, ובנדו"ד, יום השני דחג הסוכות — יצחק, "ועימי כו", כל שאר האושפיזין שבזהר. והמגיד, "ועימי כו", כל שאר האושפיזין החסידיים.

כלומר: שבעת האושפיזין, שבעת המאורות, מהווים המשך וענין אחד, וביחד עם זה, כל א' מהם הוא גם מאור בפ"ע כו. ומודגש ביותר אצל האושפיזין החסידיים — שענינם הכללי הוא גילוי המעיינות דפנימיות התורה ע"י תורת החסידות, וביחד עם זה, ישנו החידוש של כל נשיא ונשיא בפ"ע. ועד"ז בנוגע לחסידים — שישנו כללות הענין ד"קהל חסידים"¹⁴, כל החסידים שבכל הדורות כמציאות אחת, וישנו גם ענינם הפרטי של החסידים שבכל דור ודור, בהתאם לענינו המיוחד של נשיא הדור.

ובהתאם לכך, יש להתעכב על החידוש המיוחד בשנה זו — "שנה

(10) ח"ג קג, ב ואילך. ועוד.

(11) שם רנה, ב ואילך.

(12) מ"א ח, ב.

(13) שיחת ליל א' דחגה"ס תרצ"ז. תש"ג. ועוד.

(14) ל' הכתוב — תהלים קמט, א.

(8) גם משך זמן לאחר חורבן בית ראשון, ובפרט בבתי דינים מיוחדים, כמשנ"ת במק"א בארוכה (התוועדיות תשמ"ה ח"א ע' 466 ואילך).

(9) ערכין י"ד, רע"ב. שו"ע אדה"ז אר"ח סתרמ"ד.

תמימה" — בקשר ובשייכות לענינם המיוחד של האושפיזין דיום שני דחג הסוכות, יצחק והמגיד.

ד. ענינו המיוחד של יצחק הוא — "עולה תמימה"¹⁵, ענין התמימות, שבזה מודגש הקשר והשייכות לחידוש דשנה זו, שנה תמימה.

ובפרטיות יותר:

תמימות — הוא תנאי בכל קרבן, ובלשון הרמב"ם¹⁶ "מצות עשה להיות כל הקרבנות תמימין ומובחרין".

וענין זה מודגש ביותר בקרבן עולה — שנקרא "עולה" ע"ש שכולו עולה לגבוה, כלומר, אע"פ שכל הקרבנות עולים לגבוה, הרי העלי' לגבוה אינה אלא בחלק מסויים של הקרבן, ונוסף לזה ישנו גם חלק שנאכל לכהנים¹⁷, ועד לקרבנות שנאכלין לכל אדם, כמו קרבן שלמים, "שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים"¹⁸, משא"כ בקרבן עולה, שהעלי' לגבוה היא בכל הקרבן, היינו, שהתמימות היא לא רק במין הקרבן, אלא גם בהקרבה עצמה, שמקריבים ע"ג המזבח כל הקרבן בשלימותו.

ומזה מובן שכאשר מוסיפים ומדגישים "עולה תמימה" (נוסף לכך שכל קרבן צ"ל תמים, ונוסף לתמימות באופן ההקרבה דעולה) — ה"ז מורה על דרגא נעלית עוד יותר בענין התמימות.

ועד"ז מודגש ענין התמימות אצל המגיד:

ובהקדמה — שענינו של המגיד מתבטא במיוחד בתורתו, שהרי "צדיקים דומין לבוראם"¹⁹, ולכן, כשם שהקב"ה הכניס את עצמותו בתורה, כמרומז בר"ת ד"אנכי"²⁰, "אנא נפשי כתבית יחבית"²¹, כן הוא בצדיקים, שמכניסים את עצמותם בתורתם.

והחידוש בתורתו של המגיד לגבי תורת הבעש"ט הוא — ענין התמימות, שהרי תורת הבעש"ט היא באופן של נקודה בלבד, בדוגמת המעיין שנובע טיפין טיפין, ואילו בתורת המגיד נתבארו הענינים דתורת הבעש"ט באריכות (לפי-ערך), ובריבוי פרטים (כנראה במוחש לכאור"א); ועד"ז בנוגע לענין "פוצו מעינותיך חוצה" — שהפעולה דהפצת המעינות התחילה ע"י המגיד, הן ע"י אמירת תורותיו בתוספת ביאור ע"י משלים מעניני העולם כו', והן ע"י תלמידיו, שמספרם הי' בריבוי גדול יותר ממספר תלמידיו של הבעש"ט, פי

15) ב"ר פס"ד, ג. פרשי' תולדות כה, כו, כו, ב.

16) ריש ה' איסורי מזבח.

17) אפילו בקדשי קדשים, ועאכו"כ בקדשים

קלים, שנאכלין (לא רק לכהנים אלא) גם לנשיהם

ולבניהם ולעבדיהם (ובחים פ"ה).

18) תו"כ ופרש"י ויקרא ג, א.

19) רות רבה פ"ד, ג. וראה ב"ר פס"ז, ח. ועוד.

20) התחלת עשה"ד, כללות כל התורה כולה,

כולל גם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש.

21) שבת קה, א (כגירסת הע"י).

שנים ברוחך²². ונמצא, שע"י המגיד ניתוספה תמימות ושלמות לגבי הבעש"ט.

ה. ולהעיר, שהקשר והשייכות דענין התמימות והשלמות (שנה תמימה) ליום השני דסוכות מודגש גם בהפטרת היום — "ויקהלו אל המלך שלמה גו": ענינו של שלמה המלך הוא — שלימות המלכות, כלומר, נוסף לעצם ענין המלוכה שניתן לדוד, "המלכות לו ולבניו הזכרים עד עולם, שנאמר²³ כסאך יהי' נכון עד עולם"²⁴, ניתוסף אצל שלמה שלימות המלכות — "שלוש ושקט אתן על ישראל בימיו"²⁵, ועד — "וישב שלמה על כסא ה'"²⁶.

וכמודגש גם בנוגע לבנין ביהמ"ק — שאע"פ שדוד רצה לבנות ביהמ"ק, ומצדו הוא עשה את כל ההכנות לבנין ביהמ"ק כו', מ"מ, נאמר לו מלמעלה (ע"י נתן הנביא — גלה סודו אל עבדיו הנביאים²⁷) "אתה לא תבנה בית לשמי גו' הנה בן נולד לך גו' הוא יבנה בית לשמי"²⁸, שלמה המלך דוקא. ויש להוסיף, שענין התמימות והשלמות מרומז גם בשמו — "שלמה", מלשון שלימות²⁹, כתורת הבעש"ט ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש הוא כלי לחיות כו"³⁰, ונתבאר בארוכה ובפרטיות יותר בתורת המגיד³¹ (האושפיזא החסידי, שעל ידו ניתוספה שלימות בתורת הבעש"ט, כנ"ל ס"ד) על הפסוק³² "כל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו", בביאור מעלת חכמתו של אדה"ר בקריאת שמות, שידע לכוון לשרשו ומקורו של כל נברא כו'. ומכל זה מובן שענינו הפרטי דיום שני דחג הסוכות והאושפיזין שבו, שייך במיוחד לחידוש בשנה זו, שנה תמימה — ענין התמימות.

*

ו. ויש להוסיף בכל הנ"ל בעומק יותר:

מעלת התמימות כוללת ב' קצוות (דבר והיפוכו): מחד גיסא — השלימות בכל הענינים וכל הפרטים, עד שלא חסר אפילו ענין ופרט אחד; ולאידך גיסא — שלילת דבר מיותר, היינו, דבר שמחוץ הימנו, שלא נכלל בהשלימות שלו.

וענין זה מודגש אצל יצחק — שבגלל היותו "עולה תמימה" לא הי' יכול לצאת חוץ לארץ, "אתה עולה תמימה ואין חוצה לארץ כדאי לך"¹⁵.

28) דה"א כב, ח"ו"ד.	22) ל' הכתוב — מ"ב ב, ט. וראה לקו"ש
29) להעיר, שבפרטיות יותר יש חילוק בין תמימות לשלימות, שלכן, נקראים בשמות שונים המורים על תוכנם, אבל אעפ"כ, תוכנם הכללי שוה.	23) ח"ה ס"ע 374 ואילך. וש"נ.
30) שעהייה"א פ"א.	24) ש"ב ז, טו.
31) לקו"א סרמ"ד. או"ת ד, סע"ג ואילך.	25) רמב"ם הלי' מלכים פ"א ה"ז.
32) בראשית ב, יט.	26) דה"א כב, ט.
	27) שם כט, כג.
	28) עמוס ג, ז.

זאת ועוד: גם בנוגע לעניינים השייכים אליו שנמצאים בחוץ לארץ — אינו יוצא אליהם, אלא אדרבה, פועל שיבואו אליו, היינו, שבהיותו במקומו פועל גם על העניינים שמבחוץ שיכנסו בפנים להיות חלק משלימותו, היינו, שעניני חוץ לארץ מתעלים לדרגא שלו בארץ ישראל, וע"ד פתגם הצ"צ³³ "עשה כאן (בחו"ל) ארץ ישראל".

וענין זה מודגש ביותר בנוגע לנישואי יצחק ורבקה:

רבקה — שייכת ליצחק, שכן, נוסף לכך שכללות ענין הנישואין הו"ע כללי ועיקרי בחיי האדם, ועד שנוגע לשלימות האדם, כמ"ש³⁴ "זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם גו'", הרי נישואי יצחק ורבקה הו"ע יחוד מ"ה ובין, כללות התורה כולה, כמבואר בלקו"ת דפרשתנו³⁵.

ואעפ"כ, גם בשביל ענין הנישואין עם רבקה שמקומה הי' בחוץ לארץ — לא יצא יצחק מארץ ישראל לחו"ל, אלא אדרבה — פעל שרבקה תבוא אליו לארץ ישראל, ובארץ ישראל עצמה — למקומו של יצחק כפי שהוא בתכלית העילוי, כמ"ש³⁶ "ויצא יצחק לשוח בשדה³⁷ לפנות ערב", היינו, במעמד ומצב של תפלה ("לשוח, לשון תפלה"³⁸), ובתפלה גופא — תפלת מנחה שתיקנה יצחק³⁹, ובהיותו במעמד ומצב נעלה זה — הביאו אליו את רבקה, ואז — "ויביאה⁴⁰ יצחק האהלה שרה אמו גו"⁴¹.

ועד"ז מצינו גם אצל המגיד — כידוע⁴² שבמשך כל שנות נשיאותו לא יצא ממקומו, וממקומו פעל בכל המקומות — להפיץ המעיינות דהבעש"ט ע"י ריבוי תלמידיו — באופן שיבואו אליו כו', שבזה מודגש ענין התמימות, כנ"ל.

ז. ובפרטיות יותר:

דרכו של הבעש"ט היתה לחזר בעיירות ומושבות דבני ולעזור ולסייע לבני, החל מעזר וסיוע בעניינים גשמיים, ואח"כ גם בעניינים רוחניים, עניני תומ"צ, עד לפנימיות התורה כו'⁴³ — שבשביל זה הוצרך לצאת ממקומו ולהתעסק בעניינים גשמיים וכו'.

ועד"ז מצינו אצל אברהם אבינו:

עבודתו של אברהם אבינו היתה לצאת לחוץ ולפרסם אלקות בעולם, כמ"ש⁴⁴ "ויקרא שם אברם בשם ה' אל-עולם", "אל תקרי ויקרא אלא ויקריא,

(41) "ונעשית דוגמת שרה אמו" (פרש"י עה"פ) — שבזה מרומז הקשר וההמשך ללילה הראשון דסוכות, שהאושפיזא שלו הוא אברהם, ששייך לשרה.
(42) "היום יום" ג' כסלו. ובכ"מ.
(43) ראה "התמים" ח"ב ע' מד. לקו"ש ח"א ע' 261. ועוד.
(44) וירא כא, לג.

(33) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תפה.
(34) בראשית ה, ב.
(35) ברכה צו, ג"ד.
(36) חיי שרה כד, סג.
(37) ויש לומר רמז בדבר — העילוי ד"מלך בשדה" (לקו"ת ראה לב, ב).
(38) פרש"י עה"פ.
(39) ראה ברכות כו, ב.
(40) שם, סז.

מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה כפי כל עובר ושב⁴⁵, ועד שעל ידו נעשה הקב"ה (לא רק "אלקי השמים", אלא) גם "אלקי הארץ"⁴⁶, "שהרגלתי כפי הבריות"⁴⁷, היינו, לא רק על בניי, אלא גם על כל הארץ⁴⁸, ובה גופא — לא רק "אל העולם", אלא "אל-עולם", שהעולם אינו מציאות בפ"ע, אלא מציאותו היא אלקות⁴⁹.

אמנם, בשביל זה הוצרך לצאת ולירד ממקומו (מעמדו ומצבו) לעסוק עם ענינים תחתונים, להכניס אורחים ולתת להם אכילה ושתי' גשמיים,

[ורק לאח"ז התעסק בענינים רוחניים — "לאחר שאכלו ושתו . . אמר להם . . ברכו למי שאמר והי' העולם"⁴⁵, ומה גם שההתעסקות בענינים רוחניים נזכרה רק בתושבע"פ, אבל בפשטות הכתובים לא נתפרש כי אם ע"ד אכילה ושתי' גשמיים],

ועד שהשתדל בהכנסת אורחים אפילו ביחס לערבים עובדי ע"ז שמשתחווים לאבק רגליהם⁵⁰ — השתחווה, א' מד' אופני עבודתה⁵¹, ובה גופא — השתחווה לאבק, דבר שאין בו ממשות ותפיסה כו', ובה גופא — לאבק רגליהם, היינו, לא ענין ששייך לשכל ורגש כו', כי אם, לרגלים בלבד — תכלית הירידה והשפלות שבע"ז, ואעפ"כ, התעסק עמהם אברהם אבינו להאכילם ולהשקותם כו', ולא סתם מאכל ומשקה, אלא דברים הכי משובחים, ג' לשונות בחדל⁵², כדי לפעול עליהם שיברכו למי שאמר והי' העולם.

אמנם, חידושו של יצחק הוא — שנשאר במקומו, וממקומו פעל גם בחוץ, להכניס את החוץ בפנים, כנ"ל.

כלומר: מובן וגם פשוט שיצחק המשיך בעבודתו של אברהם אביו, כמ"ש⁵³ "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו גו'", החל מיצחק, "כי ביצחק יקרא לך זרע"⁵⁴, אלא שענין זה נפעל בדרכו המיוחדת של יצחק — "עולה תמימה" — שנשאר במקומו, וממקומו פעל גם בחוץ כו'.

ועד"ז בנוגע להמגיד — שהמשיך בעבודתו של הבעש"ט [ואדרבה, באופן של שלימות, שהרי הענין דהפצת המעיינות — לא רק באופן של מעיין הנובע טיפין טיפין, אלא באופן של אריכות וריבוי פרטים ומשלים כו' — התחיל ע"י המגיד (כנ"ל ס"ד)], אלא שעשה זאת בדרכו המיוחדת, באופן של תמימות — שלא יצא ממקומו, אלא פעל ממקומו את כל הענינים הדרושים.

45) סוטה י"ד, סע"א ואילך. וראה פרש"י
 עה"פ.
 46) חיי שרה כד, ג.
 47) פרש"י שם, ז.
 48) להעיר מהשייכות לעבודת ראש השנה
 (שהתגלותו בחג הסוכות — "בכסה ליום חגיגו") —
 "תמליכוני עליכם", ועיי"ז — "מלך על כל הארץ".
 49) לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג.
 50) ב"מ פו, ב. פרש"י וירא יח, ד. וראה לקו"ש
 ח"א ע' 28. ועוד.
 51) רמב"ם הלי' ע"ז פ"ג ה"ג.
 52) ב"מ שם. פרש"י שם, ז.
 53) וירא שם, יט.
 54) שם כא, יב.

[ולחעיר, שענין זה (המשך עבודתו של הבעש"ט, אבל בדרך המיוחדת שלו) שייך גם בנוגע לתורתם — כפי שמצינו בכמה תורות שנזכרו לפעמים בשמו של הבעש"ט ולפעמים בשמו של המגיד, ולדוגמא, התורה הידועה בפירוש המשנה⁵⁵ "דע מה למעלה ממך"⁵⁶, והביאור בזה — שלא זו בלבד שתורת הרב נתעצמה עם התלמיד עד שנעשית שלו (להיותו תלמיד מובהק שמקבל מרב מובהק כו'), אלא עוד זאת, שאמירת התורה על ידו היא בדרכו המיוחדת כו']. ומזה למדים הוראה בנוגע לעבודה בהפצת המעיינות חוצה — כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שזוהי העבודה המיוחדת לדורנו זה — שאין זה באופן שיוצא מחוץ למקומו, אלא שבהיותו במקומו (בדרגתו כו') פועל גם על החוץ, שמעלה את החוץ ומכניסו בפנים כו'.

ח. וענין זה (התמימות שמתבטאת באי-היציאה לחוץ, אלא אדרכה, העלאת החוץ לפנים) מרומז גם בשמו של המגיד:
שמו של המגיד כלול מב' שמות, שהראשון בלשון הקודש — "דוב", והשני בלע"ז — "בער".

והנה, אף שמדובר אודות ב' שמות שכתיתם בשטרות שע"פ תורה צ"ל בב' תיבות, מ"מ רואים בחתימתו של המגיד (בדרך כלל) שב' השמות מחוברים יחדיו ונעשים שם אחד, עד שאות ב' מופיעה רק פעם אחת — "דובער" — שמשמשת הן בשביל סיום השם הראשון ("דוב") והן בשביל התחלת השם השני ("בער").

וי"ל הביאור בזה — ע"פ האמור לעיל בענין התמימות, שאין כאן ענין של יציאה לחוץ, כי אם, שגם החוץ מצ"ע מתעלה ונכלל בפנים — שהשם "בער", שם לע"ז (חוץ לארץ), אינו שם בפ"ע, אלא מתעלה להיות חלק מהשם בלשון הקודש (ארץ ישראל), ע"י חיבור ב' אותיות אחרונות דהשם בלע"ז ("ער") לשם "דוב" שבלה"ק — "דובער".

*

ט. ויש לקשר ענין התמימות עם שיעור חומש היומי — יום שלישי דפרשת ברכה, שבו חל יום שני דסוכות בשנה זו:
בשיעור חומש היומי, מדובר אודות ברכתו של יוסף — "וליוסף אמר מבורכת ה' ארצו וגו'"⁵⁷.

ובשיעור זה מודגש ענין התמימות — כי כל השיעור כולו מדבר אך ורק ברכתו של יוסף, מבלי לערב ברכותיהם של שאר השבטים, וכיו"ב.

57) לג, יג.

55) אבות רפ"ב.
56) כש"ט סקמ"ה. לקו"א סקצ"ח.

וביחד עם זה, הרי ברכתו של יוסף כוללת את כל הענינים כולם, "ממגד שמים מטל ומתהום רובצת תחת וגו'"⁵⁷, כלומר, מהענינים הכי נעלים עד לענינים הכי תחתונים, עד שבעוה"ז הגשמי גופא, תחתון שאין למטה ממנו, ה"ז באופן ד"תהום רובצת תחת" — אשר כל זה נכלל בברכתו של יוסף, "מבורכת הוי' ארצו", היינו, שגם בענינים התחתונים ביותר ניכר בגלוי הענין ד"אני⁵⁸ נבראתי לשמש את קוני"⁵⁹, לא רק בעניני תומ"צ, אלא גם בעניני הרשות, "מעשיך" ו"דרכיך".

*

י. ההוראה מכל האמור לעיל — "החי יתן אל לבו"⁶⁰ — בנוגע למעשה בפועל:

מכיון שביום השני דחג הסוכות מודגש ביותר ענין התמימות (נוסף לכך שהשנה כולה היא "שנה תמימה") — הרי מובן שגם שמחת בית השואבה בלילה הזה צריכה להיות באופן של תמימות.

כלומר: נוסף לכך שכל עניני עבודת ה' צריכים להיות באופן של תמימות, וכמוזכר לעיל (ס"ד) פס"ד הרמב"ם "מצות עשה להיות כל הקרבנות תמימין ומובחרין", שתוכנו ב"לתקן הדעות"⁶¹ שכל עניני העבודה שעל ידם נעשה האדם בקירוב להקב"ה (ענין ה"קרבן") צריכים להיות "תמימין ומובחרין"⁶² — ישנה הדגשה יתירה בענין התמימות (דרגא של תמימות נעלית יותר) מצד תוכנו הפרטי של האושפיזא דיום שני דחג הסוכות, "עולה תמימה", כנ"ל בארוכה.

ובזה גופא — בב' הקצוות שבענין התמימות: (א) שכוללת הכל, היינו, שמחה בשלימותה, שחודרת בכל מציאותו של האדם, (ב) שאין בה דבר מיותר שמחוץ הימנו, היינו, שגם השמחה והריקוד ברחוב, ברה"ר, אינה באופן שיוצא ממקומו לרה"ר, אלא אדרבה, שמעלה את רה"ר לדרגת השלימות שלו.

יא. ובפרטיות יותר:

גם בלילה הראשון דחג הסוכות היתה השמחה באופן של תמימות (כמדובר לעיל), ובמילא, בבוא הלילה השני דחג הסוכות יש צורך בענין של חידוש כדי שתהי' השמחה בשלימותה, באופן של תמימות, עד לתמימות נעלית יותר מזו שהיתה בלילה הראשון.

ד"לשמש את קוני", דרגת "קונן" שבעולם האצילות.
 (60) קהלת ז', ב.
 (61) ראה רמב"ם הל' תמורה בסופן.
 (62) וראה גם רמב"ם סוף הל' איסורי המזבח:
 "והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא"ל הטוב שיהי'
 מן הנאה והטוב".

(58) משנה וברייתא סוף מס' קידושין.
 (59) להעיר מהפירוש ד"ברוך קונן" קאי על עולם האצילות (תו"א משפטים עו, א. ובכ"מ), ועד"ז "ל בפירוש "לשמש את קוני" — שגם בעבודה בעולם העשי' שאין תחתון למטה ממנו (לא רק "בוראך" ו"יצרך", אלא גם "עושך"), היא באופן

וע"ד שמצינו בשבעת ימי המשתה דשמחת נישואין, שיש צורך ב"פנים חדשות" כדי שתהי' השמחה בשלימותה, עד לאמירת שבע ברכות⁶³.

ולהעיר, ששבעת ימי חג הסוכות הם כנגד שבעת ימי המשתה דשמחת נישואין (ובהדגשה יתירה בקשר עם האושפיזין דיצחק — שאצלו נתפרש ענין הנישואין בתורה בפעם הראשונה), ושניהם במספר שבע — כנגד שבעת ימי הבנין.

[ומכיון דאתינן להכי — יש לעורר עזה"פ אודות המדובר לאחרונה בנוגע ל"שטורעם" בעניני בנין, "עת לבנות"⁶⁴.

ולהעיר, שאות ב' ד"בנין" היא גם ר"ת ברכה, ע"ד אות ב' ד"בראשית", ר"ת ברכה⁶⁵, התחלת הבנין דכללות הבריאה, "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"⁶⁶, "את השמים לרבות תולדותיהם, ואת הארץ לרבות תולדותיהם"⁶⁷, כולל גם שמים וארץ ורחניים, כל סדר ההשתלשלות].

וההסברה בזה:

לכל לראש — בעניני קדושה, המושג ד"שני" אינו רק דבר החוזר ונשנה פעם נוספת, אלא אדרבה — באופן של עילוי והוספה, "מעלין בקודש"⁶⁸, עד לאופן ד"כפלים לתושי"⁶⁹.

ועוד ועיקר — שמצד תוכנו המיוחד של יום שני דסוכות, האושפיזין שבו וכו', אזי השמחה היא באופן חדש לגמרי — אופן ה"תמימות" דיצחק והמגיד, שנמצא כולו בשלימות הקדושה (ארץ ישראל), ואינו יוצא לחוץ, ובאופן כזה פועל גם בחוץ — להעלות את החוץ ולהכניסו לגבול הקדושה.

ובפשטות — שכל פעולותיו בשמחת בית השואבה, השמחה והריקודים, אמירת לחיים, והשמחה שמשמח את אלו הנמצאים מסביבו שיהיו "נרות להאיר"⁷⁰, ועד לפעולה ברה"ר, "די גאָס אַליין זאָל טאַנצן" (כולל גם פעולת העזר והסיוע מאוה"ע⁷¹) — חדורות כולן בדרגת התמימות שנמצא כולו בשלימות הקדושה, ועי"ז פועל גם בחוץ, ברה"ר כו', להעלותו ולהכניסו לגבול הקדושה, כאמור, "עשה כאן ארץ ישראל", ובלשון חז"ל⁷² — "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות".

יב. ויש להוסיף בזה — שאף שדרגת התמימות דיצחק והמגיד היא דרגא נעלית ביותר, מ"מ נמשכת היא גם לכאו"א מישראל.

(69) ל' הכתוב — איוב יא, ו.

(70) ראה לקו"ש ח"ב ע' 484 ואילך. וש"נ.

(71) ע"ד שמצינו "מעשה רב" שמלך גוי תיקן אבנטו של יהודי בזמן הגלות (זבחים יט, רע"א).

(72) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת

ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(63) טושו"ע אה"ע סימן סב ס"ז.

(64) ל' הכתוב — קהלת ג, ג.

(65) זהר ר"פ ויגש. וראה בהנסמן לעיל הערה 1.

(66) בראשית א, א.

(67) פרש"י שם, יד.

(68) ברכות כח, א. וש"נ.

ובפרטיות יותר:

בנוגע ליצחק — הרי כאו"א מישראל אומר בכל יום ויום פרשת עקידת יצחק, שעיי"ז נעשה "עולה תמימה", שבוה מודגשת השייכות דדרגת התמימות דיצחק לכאו"א מישראל.

ובנוגע למגיד — מודגש הדבר בתורתו הידועה בהתחלת שני ספריו⁷³ בפירוש מארז⁷⁴ "ישראל עלו במחשבה", "עד"מ אדם שיש לו בן, אף שהבן עבר מכנגד פניו והלך מאתו, עכ"ז נחקקה הצורה של הבן במחשבה של האב", אלא שאצל בני אדם "לא יכול לומר שיהא נחקק במחשבתו צורת הבן שיהי לו אחר כך, כי עדיין לא ראה אותו ולא הכיר צורתו.. אבל אצל הש"י שייך זה לומר אף קודם שנברא ישראל הי' נחקק צורתם במחשבה כו"⁷⁵.

ומזה מובן גודל מעלת כאו"א מישראל — שצורתו חקוקה במחשבתו ית', בבחי' ה"מוח" דעצמותו ומהותו ית' כביכול (כפי ששייך לומר על זה בחי' מוח כו'), ומכיון שכן, הרי בודאי שנמצא בדרגת התמימות הכי נעלית.

אלא, שתמימות זו צריכים להמשיך ולגלות באופן שתחדור בכל פרטי הדרגות דסדר השתלשלות, עד למציאותו של האדם דלמטה, נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי, כלומר, לבטל את כל המחיצות דסדר השתלשלות כו' — ע"י עבודתם של ישראל, העבודה המיוחדת לכל זמן וזמן, וב"זמן שמחתנו" — ע"י עבודת השמחה, שפורצת כל הגדרים⁷⁶.

יג. והמעשה הוא העיקר⁷⁷ — לשמוח בשמחת בית השואבה מתוך "שטורעם" הכי גדול, ובאופן של תמימות, הן מצד החידוש דכללות השנה, שנה תמימה, והן מצד החידוש המיוחד בתמימות דיום השני דסוכות, כנ"ל בארוכה. וכן בנוגע לחידוש הכללי בחג הסוכות דשנה זו להיותו בהמשך לשנה שעברה, שנת הקהל, ושנת תְּשֻׁמַח וְתְּשֻׁמַח (כנ"ל ס"ב) — שעיי"ז ניתוסף בענין השמחה, הן בנוגע לשמחת עצמו (תְּשֻׁמַח), והן בנוגע לשמח אחרים (תְּשֻׁמַח), ובאופן ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף"⁷⁸.

יש להתחיל בזה תיכף ומיד — בהתחלת הלילה, ומוסיף והולך במשך כל הלילה, ובלשון חז"ל⁷⁹ "כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא טעמנו טעם שינה!"

יש להוסיף בדיוק הלשון "לא טעמנו טעם שינה" — דלכאורה, מהו הצורך להדגיש ענין הטעם (השייך בעיקר לאכילה, כמ"ש⁸⁰ "חיך אוכל יטעם")

77) אבות פ"א מי"ז.

78) וילך לא, יב.

79) סוכה נג, א.

80) איוב יא, יב.

73) לקו"א ואו"ת.

74) ב"ר פ"א, ד.

75) או"ת ב, טע"ב.

76) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

בנוגע לשינה — שהחידוש בזה הוא, ששמחת בית השואבה מבטלת את טעם השינה אפילו בזמן שמוכרחים לישון [שהרי לא יתכן שלא לישון במשך שבעה ימים — "שבעה שלא אישן (אפילו) שלשה ימים, מלקין אותו וישן לאלתר"⁷⁹], מכיון שגם אז חולמים עניני חסידות, חולמים אודות שמחת בית השואבה, וחולמים אודות הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!
והעיקר — שלא יהי' באופן ד"היינו כחולמים"⁸¹, אלא שתיכף ומיד ממש זוכים להגשמת החלום בפועל ממש, ואז ממשיכים לחגוג שמחת בית השואבה בתכלית השלימות — בביהמ"ק השלישי.

יד. ולהעיר, ששלימות השמחה בביהמ"ק בגאולה האמיתית והשלימה, שייכת במיוחד ליום זה — יום השלישי בשבוע, הקשור עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

ויש לקשר זה עם המדובר לעיל בענין התמימות — שהרי הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי הם באופן של תמימות, כמודגש בזה שביהמ"ק השלישי כולל גם המקדשות שלפניו, כדרז"ל על הפסוק⁸² "אלה פקודי המשכן משכן", "שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין"⁸³, אשר ענינו של "משכון" הוא — שלוקחים אותו למשך זמן בלבד, ואח"כ מחזירים אותו לבעליו בשלימות, ואחריותו של לוקח המשכון (ובנדוד"ד — הקב"ה) להחזירו בשלימות, ועאכו"כ כשהמשכון הוא דבר שאין בו רוח חיים.

ויש לומר שענין זה (הדגשת חיוב אחריות במשכון שאין בו רוח חיים) שייך גם ביחס למציאותו של כאו"א מישראל — דמכיון שכאו"א מישראל אומר בתחילת היום "מודה אני לפניך כו' שהחזרת בי נשמתי כו'", ובסיום היום "בידך אפקיד רוחי", נמצא, שמצד עצמו אין בו רוח חיים, כי אם, מה שמקבל מהקב"ה, מקור החיים, מחי' חיים, שבכל יום ויום נעשה "ברי' חדשה"⁸⁴, ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט הידועה⁸⁰ בענין חידוש ההתהוות מאין ואפס המוחלט בכל רגע ורגע.

טו. ומכיון דאתינן להכי — תורת הבעש"ט בענין חידוש ההתהוות — יש להוסיף עוד ענין בנוגע להחידוש בשמחת בית השואבה בלילה הזה, לאחרי שמחת בית השואבה בלילה שלפנ"ז:

הן אמת שבליילה שלפנ"ז היתה כבר שמחת בית השואבה, אבל מכיון שזוה"ע נעשה חידוש כל התהוות הבריאה מאין ואפס המוחלט, ה"ז דבר חדש לגמרי שלא הי' מעולם!

ועד כדי כך, שזוה"ע של חידוש גם לגבי שמחת בית השואבה בזמן

(81) תהלים קכו, א. וראה תו"א וישב כח, ג

(83) פרש"י עה"פ.

(84) שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד, ורס"ו.

ואילך.

(82) ר"פ פקודי.

שביהמ"ק הי' קיים, כשהיו "שואבין רוח הקודש", כמסופר בגמרא⁸⁵ ש"יונה
בן אמיתי . . נכנס לשמחת בית השואבה ושרתה עליו רוח הקודש".

[ולהעיר מהשייכות של יונה לחג הסוכות — ע"פ הידוע⁸⁶ שבחג
הסוכות נמשכים ומתגלים הענינים דיוהכ"פ, והרי במנחת יוהכ"פ מפטירין
ביונה (אע"פ שתוכן ההפטרה הוא בענין התשובה דאנשי נינוה, שאינה מגעת
לתשובה דבנ"י שאודותה מדובר בהפטרה דשחרית⁸⁷), ומסיימים בפסוקי "מי
א-ל כמוך גו"⁸⁸, שהם כנגד י"ג מדה"ר⁸⁹, וגילוי זה נמשך מיוהכ"פ — "אחת
בשנה"⁹⁰ — על כל השנה כולה, החל מחג הסוכות].

ומובן, שע"י ההתבוננות ששמחת בית השואבה זו היא באופן של חידוש
לגמרי, ועד לחידוש גם לגבי שמחת בית השואבה בזמן שביהמ"ק הי' קיים,
כשהיו שואבין רוח הקודש — תהי' השמחה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה,
שיוצא מהכלים לגמרי, ומרעיש את עצמו ואת אחרים לשמוח בשמחת בית
השואבה באופן של פריצת כל הגדרים!

טז. ויה"ר — והוא העיקר — שנזכה לחגוג שמחת בית השואבה בלילה
הזה בביהמ"ק השלישי, מכיון שתיכף ומיד באים "עם ענני שמיא"⁹¹ לארצנו
הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש — "קהל גדול ישובו הנה"⁹²,
כולל גם קיום היעוד⁹³ "הקיצו ורננו שוכני עפר", והאושפיזין בראשם,
הן האושפיזין שבזהר — יצחק, וכן אברהם, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד,
והן האושפיזין החסידיים — המגיד, וכן הבעש"ט, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר
האמצעי, הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, ואדמו"ר מהורש"ב, וכן כ"ק מו"ח אדמו"ר
נשיא דורנו, ביחד עם כל הצדיקים וכל בני שבכל הדורות, ועאכו"כ בני
שבדורנו זה, נשמות בגופים.

ואז יהי' גם שלימות הענין ד"שואבין רוח הקודש", כמ"ש⁹⁴ "אשפוך
את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם", "בניכם ובנותיכם" כפשוטו,
ילדים וילדות קטנים.

ולהעיר, שבענין זה ישנו "מעשה רב"⁹⁵ — כידוע שיש ספר שנקרא
"נבואת הילד"⁹⁶, שבו נכתבו נבואות (כולל גם עניני קבלה וסודות התורה כו')
שנאמרו ע"י ילד — ספר שקיים עד עצם היום הזה.

90 ס"פ תצוה. אחרי טז, לד
91 דניאל ז, יג.
92 ירמי' לא, ז.
93 ישעי' כו, יט.
94 יואל ג, א.
95 שבת כא, א. וש"ג.
96 נדפס בסו"ס נגיד ומצוה. ועוד. וראה סדה"ר
ד"א רמ"ה.

85 ירושלמי סוכה פ"ה ה"א.
86 ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ד. ד"ה בסוכות
תשבו תשל"ו פ"ג. תשל"ח פ"ו. תשמ"פ"ד.
87 ישעי' נו, יד ואילך. שו"ע אדה"ז אר"ח
ר"ס תרכא.
88 מיכה ז, יח. שו"ע שם סתרכ"ב ס"ד.
89 זח"א קלא, סע"א ואילך. סידור אדה"ז
לפני "סדר תשליך".

ועוד והוא העיקר — שכל זה יהי' בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד ממש, ע"י ההחלטה הטובה לשמוח בשמחת בית השואבה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

”א פריילעכע שמחת בית השואבה.”

